

Ranolder kastély

A kastélyt Ranolder János (1806-1875) veszprémi püspök építtette 1861-ben Szentirmay József építész szervei alapján. A romantikus – neogót stílusú épület oromzatán egykor magyar szentek szobrai álltak. A püspök kedves nyaralójában halt meg 1875 szeptember 12-én. A kastélyban található pincészetben kb. 3 ezer hektoliter bort lehet tárolni. Örökösei eladták a kastélyt a szőlőbirtokkal együtt Freistlander Jenő lovagnak akié a tótvázsonyi uradalom is volt. Ő szőlőnemesítéssel is foglalkozott. Majd egy bécsi borkereskedő Grossingeré lett, akinek halála után kettő balatonfüredi (zsidó)kereskedő Hirschfeld és Zollner vette meg. Tőlük a szintén zsidó botfai földbirtokos Húvös Salamon vette meg 1916-ban. Az 1930-as évek végén a zsidótörvény- következtében elvették tőle és dálnokfalvi Bartha Károly vezérezredes, 1936-38 között honvédelmi miniszter helyettes, majd 1938-42-ig honvédelmi miniszter tulajdonában volt az 1950-es államosításokig. Az 1945-ös orosz megszállás és az azt következő időszakban ledöntötték a szobrokat és ma sem tudni hova lettek darabjai. Tetejét kis bástyák teszik hangulatossá, nyitott árkádsoros földszintjéhez, szemöldökpárkányokkal, apró tornyokkal díszített tömegéhez a bal oldalszárny végén egykor torony is csatlakozott. 1954-től Növényvédő Állomásként működött. A kastély parkja védett. Csopak belterületén, a Kishegyi út végén, a Csákány-hegy déli oldalában található.

Szentirmay József (?-?) építész. Eredetileg mérnöknek készült, Firenzében Markó Károlynál tanult rajzot és építészetet. Hazatérve a veszprémi püspöki uradalom igazgatója lett. Ismert alkotása a veszprémi angolkisasszonyok temploma és iskolája. Csopak, Ranolder-kastély

„E hegyláncz minden emelkedett dombján egy-egy csinos nyári lak diszlik, ugy hogy ezek összege mintegy hegyi várost képezni látszik, hol a fürdői és szüreti idényben nem ritkaság egy-egy vigadozó vendégkört találhatni. A Balaton fölött lebegő köd, a változatos alaku hegyek, a nyájas égboltozat, a felhők képei, színeik varázshatalma, a tükörfényű tó síksága, az időnként szelek által fölkorbácsolt hullámok moraja, a sötétlő erdők – a viritó szőlő-ültetvények, a vörös talajban diszlő vetemények, végre a láttér végtelensége, mind elősegítik a balatonmelléki éden bájait.

Mindezen nyaralók fejedelme gyanánt tűnik fel Csopakon Ránodler János veszprémi püspöknek mintegy három év előtt emelt pompás nyaralója. Rápillantván, azonnal észre vesszük, hogy e magas főpap műizlése számos utazása által nem mindennapivá lőn. Ezen épület által építészeünk s az egész vidék izlésének fejlődéséhez, a művészek pártolásához, de leginkább a szegénységgel küzdők népség fölsegélyezéséhez kívánt hozzájárulni. E főuri nyaralóban azonban a kényelmen kívül vallásra buzdító jelvényekkel is találkozhatunk. Czimer gyanánt homlokzatán aranykereszt ragyog. Hazánk sz. királyainak, végasszonyának, a magas birtokos védőszentje, s a tűzvészben segélyező sz. bajnok, végre mindenféle őrzőangyalok fehérkő szobrai intik a szemlélőt, hogy az ember nemcsak e hon és föld lakója, hanem hogy égfelé emelkedik a mi jövődönk, s hogy erről még élvezeteink közepett sem szabad megfeledkeznünk. Buzgón imádkozhatni csinos kápolnájában, a teremtés szépségén gyönyörbe merülhetünk az épület végén emelkedő torony erkélyén.”

A nyaraló előtti téren nemes virágcsoportozatok között egy ugrokut vizsugarait látjuk a napsugarak ragyogó szivárványos színeit, míg alatta és mögött a legválogatottabb szőlőfajok dúslombozatu rendjei francia kezelési modorban legdusabb gyümölcsözéssel jutalmazták az Úr szőlőjében is buzgó főpap számos költségeit. E szőlő-s borkezelés jelességéről szólnak a londoni iparkiallításról szóló külföldi lapok tudósításai, ezt örökíti az attól nyert érem, s míg műízlését s veszprémi nőnövelde s ezen épület hirdeti, tudományáról kiadott, szellemi művei tesznek tanuságot. El lehet mondani, hogy ő apostol nemcsak az Úr szőlőjében, hanem mintagazdaságában is.”

Vasárnapi Újság, 1863. szeptember 6.

Csopak kiemelkedő műemléke a köztisztelőben álló, nagy műveltségű veszprémi püspök, Ranolder János villája. A kastély a Balaton egyik legromantikusabb neogótikus stílusú épülete.

Csopak kiemelkedő műemléke a köztisztelőben álló, nagy műveltségű veszprémi püspök, Ranolder János villája. A kastély a Balaton egyik legromantikusabb neogótikus stílusú épülete.

Az országos műemlék nyilvántartásban szerepel.

Műemlékvédelmi besorolása:

azonosító: 9815

törzsszám:5483

védettség: műemléki védelem

jelleg: építmény

címe: 8229 Csopak, Kishegy utca 13.

Javaslatot benyújtó neve: Szakmáry Dalma – Csopak község Önkormányzata

A dokumentációt készítette: Szakmáry Dalma

Csopak, 2016.

A Települési Értéktár helyi értékévé felvette: 2016. június 14.

Ranolder kastély 1957-ben (Fotó: Vajkai Aurél, Veszprémi Laczkó Dezső Múzeum fotógyűjteményéből)

A eszopaki kastély. (A Balaton partján.)

A romos kastély épület felújítás előtt

Az előadóterem a toronnyal 2004-ben

A kastély épület 2004-ben

Az NMI Művelődési Intézet, mint szakmai együttműködő partner vesz részt Csopak, és a térség helyi értékei és értéktárai nyilvánosságának megteremtésében.